

Mnenje Odbora regij – Zelena knjiga o spodbujanju učne mobilnosti za mlade

(2010/C 175/08)

ODBOR REGIJ

- pozdravlja pobudo Komisije, da z zeleno knjigo o spodbujanju učne mobilnosti mladih spodbudi vse-evropsko razpravo o možnostih boljšega spodbujanja mobilnosti, da se ugotovijo obstoječe ovire za čezmejno mobilnost mladih in opozori na koristnost izkušenj, pridobljenih z mobilnostjo;
- meni, da razprava o učni mobilnosti na evropski ravni predstavlja precejšnjo dodano vrednost in lahko zagotovi pomembne spodbude za oblikovanje evropskih, pa tudi nacionalnih, regionalnih in lokalnih programov, instrumentov in pobud za spodbujanje čezmejne učne mobilnosti mladih;
- poudarja svojo že večkrat izrečeno podporo mobilnosti znotraj in zunaj Evrope ter tako kot Svet in Komisija meni, da bi morala obdobja izobraževanja v tujini za vse mlade v Evropi počasi postati pravilo in ne bi smela ostati izjema;
- opozarja na pomemben prispevek regionalnih in lokalnih oblasti k spodbujanju učne mobilnosti, zlasti pri obveščanju, svetovanju in ozaveščanju ter v večini primerov pri podpornih ukrepih za zagotavljanje kakovosti in financiranja; opozarja, da imajo pogosto ravno majhni projekti, sklenjeni na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni, odločilne učinke in prispevajo h krepitvi evropskega duha, aktivnega evropskega državljanstva in demokracije;
- zato poziva Komisijo, da temeljno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti močneje upošteva pri pripravi in izvajanju programov mobilnosti, tako da jih stalno vključuje v pripravo programov.

Poročevalka:	Ursula Männle (DE/EPP), članica skupščine zvezne dežele Bavarske
Referenčni dokument:	Zelena knjiga o spodbujanju učne mobilnosti za mlade COM(2009) 329 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja pobudo Komisije, da z zeleno knjigo o spodbujanju učne mobilnosti mladih spodbudi vseevropsko razpravo o možnostih boljšega spodbujanja mobilnosti, da se ugotovijo obstoječe ovire za čezmejno mobilnost mladih in opozori na koristnost izkušenj, pridobljenih z mobilnostjo;

2. poudarja svojo že večkrat izrečeno podporo mobilnosti znotraj in zunaj Evrope ter tako kot Svet in Komisija meni, da bi morala obdobja izobraževanja v tujini za vse mlade v Evropi počasi postati pravilo in ne bi smela ostati izjema;

3. opozarja, da je spodbujanje mobilnosti učencev in učiteljev osrednji element evropskega sodelovanja na področju politike izobraževanja ter s Pogodbo določen izrecen cilj delovanja Evropske unije na področju izobraževanja;

4. ob upoštevanju tega meni, da obravnava te teme na evropski ravni predstavlja precejšnjo dodano vrednost in lahko zagotovi pomembne spodbude za oblikovanje evropskih, pa tudi nacionalnih, regionalnih in lokalnih programov, instrumentov in pobud za spodbujanje čezmejne učne mobilnosti mladih;

5. meni, da bi poglobljena izmenjava informacij in izkušenj med državami članicami prinesla veliko korist, in v zvezi s tem pripisuje velik pomen zlasti razširjanju dobrih praks držav članic prek Evropske komisije;

6. podpira širok pristop zelene knjige, v središču katere je položaj vseh mladih v različnih učnih okoljih in ki obravnava vsa področja formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja;

7. opozarja na pomemben prispevek regionalnih in lokalnih oblasti k spodbujanju učne mobilnosti, zlasti pri obveščanju, svetovanju in ozaveščanju ter v večini primerov pri podpornih ukrepih za zagotavljanje kakovosti in financiranja.

Učna mobilnost je vse pomembnejša

8. se strinja z oceno Komisije, da je učna mobilnost, tj. bivanje v tujini zaradi pridobivanja novih spretnosti, eden izmed osnovnih načinov, na katerega lahko mladi izboljšajo svoj osebni razvoj, dobijo dostop do novega znanja, razvijejo nove jezikovne spretnosti in medkulturne kompetence ter izboljšajo svoje možnosti na trgu dela;

9. izraža prepričanje, da bodo v času vse hitrejše globalizacije in vse močnejšega čezmejnega prepletanja vseh življenjskih in poklicnih področij vse pomembnejše medkulturne kompetence, jezikovno znanje in mednarodno znanje;

10. se strinja s Komisijo, da mobilnost pri mladih okrepi čut za evropsko identiteto in državljanstvo ter preprečuje ksenofobijo. Povečuje tudi širjenje znanja, ki je ključno za prihodnost Evrope, temelječo na znanju;

11. se strinja s Komisijo, da bi morala biti učna mobilnost stalna sestavina evropske identitete in priložnost za vse mlade v Evropi, da na ta način prispevajo k zagotavljanju konkurenčnosti Evropske unije, izgradnji družbe znanja in s tem k ciljem lizbonske strategije za rast in delovna mesta;

12. se sicer strinja z oceno Komisije, da še vedno premalo mladih odhaja v tujino zaradi študija ali usposabljanja, vendar opozarja, da zelena knjiga ne zajema številnih finančnih in organizacijskih ukrepov za spodbujanje mobilnosti, ki niso del programov EU in ki so na voljo v državah članicah;

13. poudarja, da države članice ter regionalne in lokalne oblasti pa tudi šole, univerze ter druge izobraževalne ustanove in zavodi za mlade, podjetja, društva in združenja spodbujajo številne ukrepe za mobilnost, ki služijo formalnemu, neformalnemu in priložnostnemu učenju;

14. opozarja, da imajo pogosto ravno majhni projekti, sklenjeni na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni, odločilne učinke in prispevajo h krepitvi evropskega duha, aktivnega evropskega državljanstva in demokracije.

Pogoji za večjo mobilnost mladih

15. meni, da sta razpoložljivost obsežnih in ciljno usmerjenih informacij ter osebno strokovno svetovanje na lokalni ravni, ki je prilagojeno potrebam posameznika, osrednji merili za razvoj in uspešnost mobilnosti;

16. meni, da so potrebne dodatne informacije, zlasti o ukrepih za spodbujanje mobilnosti zunaj programov EU, zato meni, da so koristni pregledi tovrstnih programov, ki že obstajajo v državah članicah, na primer v obliki „priročnikov“, tudi v elektronski obliki;

17. meni, da poleg kakovosti, preglednosti, skladnosti ter priznavanja tujih učnih programov in spričeval na pripravljenost na mobilnost vplivajo zlasti institucionalni in družbeni okvirni pogoji ter finančni dejavniki;

18. meni, da je nujno, da se mladim približajo raznolike prednosti obdobja mobilnosti, prikažejo obstoječe možnosti financiranja in se jih prepriča o koristih mobilnosti;

19. opozarja, da je na nekatere ovire mobilnosti mogoče vplivati od zunaj le v omejeni meri, ter poudarja prepričanje, da povečanje mobilnosti zahteva veliko pripravljenosti, časa, truda in odprtosti z vseh strani;

20. zato obžaluje, da zelena knjiga ne omenja osebne odgovornosti mladih, da kljub obstoječim oviram mobilnosti pokažejo prizadevanje in lastno pobudo, npr. da skušajo prek udeležbe pri ukrepih izmenjav premostiti obstoječe ovire; v zvezi s tem opozarja na pomen ukrepov, ki vzbujajo in spodbujajo lastno pobudo mladih;

21. obžaluje, da zelena knjiga ne poudarja pomembne vloge staršev, saj je družina tista, ki mora že zgodaj začeti negovati pripravljenost za bivanje v tujini zaradi pridobivanja izobrazbe; zato morajo starši poznati pomembne koristi bivanja v tujini, spodbujati otroke k mobilnosti in jih po možnosti podpirati pri pripravah in bivanju v tujini; ob upoštevanju tega predstavlja velik izziv doseganje manj izobraženih in ekonomsko prikrajšanih slojev;

22. se izrecno zavzema za to, da se gospodarsko ali socialno prikrajšane skupine, osebe s posebnimi potrebami in mladi priseljskega porekla močnejše vključijo v programe mobilnosti in se jim po potrebi omogoči dodatna podpora v obliki višjih stopenj financiranja, saj se ravno te skupine pogosto soočajo s posebnimi ovirami;

23. kljub upravičeni zahtevi po razširitvi čezmejne učne mobilnosti svari pred tem, da bi se na račun kakovosti izobraževanja zanemarile druge naloge in potrebe šol, univerz, organizacij za usposabljanje in drugih izobraževalnih ustanov, npr. v zvezi z načrtovanjem šolskega leta oz. dolgoročnim organiziranjem učnih procesov;

24. podpira nadaljevanje programov izobraževanja EU, ki spodbujajo mobilnost, po letu 2013 in poziva Komisijo, Svet in Evropski parlament, da pri pripravi večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 pravočasno predvidijo zadostna sredstva;

25. izraža zadovoljstvo, da je v zeleni knjigi večkrat omenjen pomemben prispevek regionalne in lokalne ravni k spodbujanju mobilnosti; zato poziva Komisijo, da to temeljno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti močnejše upošteva pri pripravi in izvajanju programov mobilnosti, tako da jih stalno vključuje v pripravo programov;

26. se zavzema za to, da bi se morala zahteva po spodbujanju mobilnosti mladih tudi onkraj poklicnega izobraževanja odražati v programu Skupnosti za vseživljenjsko učenje; tako bi lahko na primer ustvarili možnost, da se za dijake in študente z vseh vrst šolskih ustanov financira tudi praksa v podjetjih ali drugih zunajšolskih ustanovah v tujini;

27. priporoča, da se bistveno zmanjša birokracija v zvezi z ukrepi mobilnosti EU in poenostavijo obsežni obrazci za prijavo;

28. opozarja pristojne oblasti na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi lahko zaradi padca rodnosti v državah članicah Evropske unije zadržale sproščena finančna sredstva na področju izobraževanja in jih uporabile za kvantitativno in kvalitativno spodbujanje učne mobilnosti;

29. spodbuja države članice ter regionalne in lokalne oblasti, da na svojem področju odgovornosti in pristojnosti sprejmejo pravila, ki spodbujajo mobilnost in prispevajo k odstranjevanju ovir mobilnosti;

30. meni, da lahko makroregije, ki imajo v Evropski uniji, ki sedaj šteje že 27 držav članic, vse pomembnejšo vlogo, pomembno prispevajo tudi k spodbujanju učne mobilnosti;

31. priporoča regionalnim in lokalnim oblastem, da z ukrepi mobilnosti v okviru partnerstev med regijami ali mesti prispevajo k neformalnemu učenju;

32. meni, da je v vse bolj globalizirani družbi znanja treba učiteljem, vodjem usposabljanja, delodajalcem in splošni javnosti jasneje ponazoriti pomen mednarodnih kompetenc.

Novo partnerstvo za mobilnost

33. se strinja z oceno Komisije, da je za znatno povečanje možnosti za mobilnost mladih potreben usklajen pristop vseh sektorjev, za to pa je potrebno novo partnerstvo, pri katerem se bodo javni organi povezali s civilno družbo, podjetji in številnimi drugimi akterji s področja izobraževanja in mladine;

34. se zavzema za prizadevanja na vseh področjih in na vseh ravneh, da se izkoristijo možnosti za mobilnost, ki so na voljo, ter najdejo novi načini za spodbujanje mobilnosti;

35. se strinja s Komisijo, da imajo „multiplikatorji“, kot so učitelji, vodje usposabljanja, mladinski delavci in pretekli udeleženci v programih mobilnosti, ključno vlogo pri spodbujanju mobilnosti mladih, in zato predlaga, da se ta pomembna vloga multiplikatorjev v prihodnjih razpisih in programih močneje poudari;

36. pozdravlja novo dejavnost programa COMENIUS Regio, ki omogoča vključitev zunajšolskih ustanov in katere cilj je spodbujati evropsko sodelovanje na področju šolstva na ravni regij in občin, pri čemer lahko partnerji sodelujejo pri temah skupnega interesa, izmenjujejo izkušnje in razvijajo trajne strukture sodelovanja;

37. zaradi porazdelitve pristojnosti na področju izobraževanja ter heterogenosti akterjev na tem področju izraža zadržanost glede zahteve Komisije, v skladu s katero morajo evropski, nacionalni in regionalni organi sodelovati z izobraževalnimi zavodi, ustanovami civilne družbe in lokalnimi organi, da bi združili svoja finančna sredstva;

38. opozarja, da se tudi z združitvijo finančnih sredstev osnovni fond finančnih virov ne bo povečal, in zato daje prednost kvalitativnemu razvoju obstoječih programov in boljšemu obveščanju o obstoječih možnostih;

39. poziva lokalne in regionalne oblasti, naj za spodbujanje učne mobilnosti ne izvajajo le projektov v okviru programa za vseživljenjsko učenje, ampak tudi temeljito proučijo, koliko se lahko ukrepi za spodbujanje mobilnosti, na primer v okviru dvo- in večstranskih partnerstev regij na področju poklicnega izobraževanja, financirajo tudi s sredstvi evropskih strukturnih skladov;

40. poziva univerze, da pri spodbujanju mobilnosti raziščejo nove oblike sodelovanja med javnimi zavodi in zasebnim sektorjem;

41. poziva podjetja, da zlasti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter raziskav prispevajo k spodbujanju mobilnosti, kljub deloma velikim strukturnim razlikam v izobraževalnih sistemih podpirajo programe za mobilnost pripravnikov in tudi v težkih gospodarskih časih vlagajo v znanje, spretnosti in sposobnosti;

42. opozarja, da je podprl pilotno pobudo za program Erasmus za lokalno in regionalno izvoljene predstavnike ⁽¹⁾, ki naj bi lokalno in regionalno izvoljenim predstavnikom dal možnost, da razširijo svoje znanje, pridobijo nove izkušnje in izmenjajo najboljše prakse;

43. sicer meni, da virtualna mobilnost lahko le spremlja izkušnjo fizične mobilnosti in je ne more nadomestiti, vendar je prepričan, da virtualna mobilnost lahko dragoceno prispeva k fizični mobilnosti, saj lahko mladim bistveno olajša priprave na fazo fizične mobilnosti in trajno izboljša njeno kakovost.

Določitev ciljev mobilnosti na evropski, regionalni in lokalni ravni

44. opozarja na Sklepe Sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju, v katerih poziva Komisijo, naj do konca leta 2010 pripravi predlog evropskih meril uspešnosti (benchmarks), ki bodo upoštevala kvantitativne in kvalitativne vidike, ter z velikim zanimanjem pričakuje rezultate tega dela;

45. spominja, da evropska merila uspešnosti niso cilji posameznih držav članic in ne določajo odločitev, ki bi jih morale sprejeti posamezne vlade, čeprav bodo nacionalni ukrepi na podlagi nacionalnih prednostnih nalog prispevali k doseganju meril uspešnosti;

46. v zvezi s pobudo Komisije, da se poleg evropskih meril uspešnosti določijo tudi merila uspešnosti regij, univerz, šol, podjetij in združenj, iz previdnosti opozarja, da je določanje nacionalnih ali regionalnih meril v pristojnosti držav članic;

47. izrecno opozarja tudi na to, da razvoj novih kazalnikov in meril uspešnosti lahko povzroči precejšnje dodatne upravne in finančne obremenitve za nacionalno, regionalno in lokalno raven in da se ob upoštevanju prizadevanj Komisije za zmanjšanje birokratskih obremenitev to lahko predvidi le v primeru pozitivno ovrednotene in temeljite analize stroškov in koristi;

48. poziva Komisijo, naj po oceni rezultatov posvetovanja pripravi pregled najboljših praks s konkretnimi praktičnimi rešitvami za obstoječe probleme na področju spodbujanja mobilnosti in ga nato da na razpolago pristojnim nacionalnim, regionalnim in lokalnim oblastem.

V Bruslju, 10. februarja 2010

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

⁽¹⁾ Bela knjiga Odbora regij o upravljanju na več ravneh, CdR 89/2009.